EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Strasbourg, 2024.11.26.
COM(2024) 720 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Lettország nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervének jóváhagyásáról

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Lettország nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervének jóváhagyásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikkére,

tekintettel az (EU) 2024/1263 rendeletre és különösen annak 17. cikkére,

tekintettel a Bizottság ajánlására,

mivel:

ÁLTALÁNOS MEGFONTOLÁSOK

Az uniós gazdasági kormányzás megreformált kerete 2024. április 30-án hatályba lépett. A gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről szóló (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendelet[1], a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásáról szóló, módosított 1467/97/EK rendelet[2] és a tagállamok költségvetési keretrendszeréről szóló, módosított 2011/85/EU tanácsi irányelv[3] együttesen a megreformált uniós gazdasági kormányzási keret központi elemei. A keret reformok és beruházások révén törekszik biztosítani az államadósság fenntarthatóságát, valamint a fenntartható és inkluzív növekedést. Előmozdítja a nemzeti felelősségvállalást, és a középtávra helyezi a hangsúlyt, amihez a szabályok hatékonyabb és következetesebb érvényesítése társul.

Az új gazdasági kormányzási keret középpontjában a tagállamok által a Tanácsnak és a Bizottságnak benyújtott nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervek állnak. E terveknek két célkitűzést kell megvalósítaniuk: i. biztosítaniuk kell, hogy az államadósság a kiigazítási időszak végére megalapozottan csökkenő pályán álljon, vagy prudens szinten maradjon, a költségvetési hiány pedig középtávon a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaérték alá csökkenjen és e szint alatt maradjon, valamint ii. biztosítaniuk kell az európai szemeszter keretében azonosított fő kihívásokra reagáló, illetve az EU közös prioritásainak kezelését célzó reformok és beruházások megvalósítását. E célból minden tervnek tartalmaznia kell a nettó kiadási[4] pályára vonatkozó középtávú kötelezettségvállalást,

---

1 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1263 rendelete (2024. április 29.) a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2024/1263, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

2 A Tanács (EU) 2024/1264 rendelete (2024. április 29.) a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásának felgyorsításáról és pontosításáról szóló 1467/97/EK rendelet módosításáról (HL L, 2024/1264, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

3 A Tanács (EU) 2024/1265 irányelve (2024. április 29.) a tagállamok költségvetési keretrendszerére vonatkozó követelményekről szóló 2011/85/EU irányelv módosításáról (HL L, 2024/1265, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

4 Nettó kiadások alatt az (EU) 2024/1263 rendelet 2. cikkében meghatározottak szerint i. a kamatkiadások, ii. a diszkrecionális bevételi intézkedések, iii. az uniós alapokból származó bevételek által teljes mértékben fedezett, uniós programokkal kapcsolatos kiadások, iv. az Unió által finanszírozott programok társfinanszírozásával kapcsolatos nemzeti kiadások, v. a munkanélküli

amely tényleges költségvetési korlátot állapít meg a terv négy- vagy ötéves időtartamára (a tagállam rendes jogalkotási ciklusától függően). Emellett a tervben ki kell fejteni, hogy a tagállam miként fogja biztosítani az európai szemeszter keretében – különösen az országspecifikus ajánlásokban (ideértve adott esetben a makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárás keretében megfogalmazott ajánlásokat is) – azonosított fő kihívásokra reagáló reformok és beruházások megvalósítását, továbbá hogy a tagállam miként fogja kezelni a közös uniós prioritásokat. A költségvetési kiigazítás négyéves időszakra szól, amely legfeljebb három évvel meghosszabbítható, ha a tagállam elkötelezi magát az (EU) 2024/1263 rendeletben meghatározott kritériumoknak megfelelő releváns reformok és beruházások végrehajtása mellett.

A Bizottság a terv benyújtását követően értékeli, hogy az megfelel-e az (EU) 2024/1263 rendeletben foglalt követelményeknek.

Ezt követően a Tanács a Bizottság ajánlása alapján ajánlást fogad el, amelyben meghatározza az érintett tagállam nettó kiadási pályáját, és adott esetben jóváhagyja a költségvetési kiigazítási időszak meghosszabbítását alátámasztó reform- és beruházási kötelezettségvállalásokat.

LETTORSZÁG NEMZETI KÖZÉPTÁVÚ KÖLTSÉGVETÉSI-STRUKTURÁLIS TERVÉVEL KAPCSOLATOS MEGFONTOLÁSOK

Lettország 2024. október 15-én benyújtotta nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervét a Tanácsnak és a Bizottságnak. A benyújtásra azt követően került sor, hogy a Lettország által szolgáltatott indokokra tekintettel megállapodás született a Bizottsággal az (EU) 2024/1263 rendelet 36. cikkében meghatározott határidő meghosszabbításáról.

A terv benyújtását megelőző eljárás

A terv benyújtását megelőzően Lettország technikai információkat kért[5], amelyeket a Bizottság 2024. június 21-én nyújtott be és 2024. október 15-én tett közzé[6]. A technikai információk a strukturális elsődleges egyenleg annak biztosításához 2028-ban szükséges szintjét mutatják, hogy a költségvetési hiány középtávon a GDP 3 %-a alatt maradjon, illetve hogy az államadósság középtávon a GDP 60 %-a alatt maradjon még a négyéves kiigazítási időszakot követő további költségvetési intézkedések nélkül is. Középtáv alatt a kiigazítási időszak végét követő tízéves időszak értendő. A technikai információkat a következő két forgatókönyv szerint készítették el és továbbították a tagállamoknak: az (EU) 2024/126 rendelet 9. cikkének (3) bekezdésével összhangban a költségvetési hiányra vonatkozó

---

ellátásokra fordított kiadások ciklikus elemei, valamint vi. az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések nélkül számított kormányzati kiadások értendők.

5 A tagállamoknak és a Gazdasági és Pénzügyi Bizottságnak továbbított előzetes iránymutatás technikai információkat tartalmaz i. a meghosszabbítás nélküli és a meghosszabbított (4, illetve 7 éves) kiigazítási időszakra vonatkozóan, valamint ii. a költségvetési hiányra vonatkozó rezilienciacélú védintézkedéssel és a nélkül. Tartalmazza továbbá a Bizottság középtávú államadósság-előrejelzési keretrendszerében használt főbb kezdeti feltételeket és alapul szolgáló feltételezéseket. A referenciapályát a Bizottság *2023. évi adósságfenntarthatósági figyelőjében* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en) leírt módszertan alapján számították ki. A referenciapálya a Bizottság 2024. tavaszi előrejelzésén és annak 2033-ig terjedő középtávú meghosszabbításán alapul, a hosszú távú GDP-növekedés és az elöregedéssel kapcsolatos költségek pedig összhangban vannak a Bizottság és a Tanács által közösen kiadott, *az idősödésről szóló 2024. évi jelentéssel* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

6 https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#latvia.

rezilienciacélú védintézkedéssel[7] való összhangot magában foglaló forgatókönyv, valamint az e védintézkedés nélküli forgatókönyv. A Lettországra vonatkozó technikai információk szerint az alkalmazandó költségvetési szabályoknak egy négyéves kiigazítási időszak alatti megfelelés érdekében és a Bizottság feltételezései alapján a strukturális elsődleges egyenlegnek a GDP legalább –1,3 %-át kell kitennie a kiigazítási időszak végén (2028; a költségvetési hiányra vonatkozó rezilienciacélú védintézkedés nélküli forgatókönyv), az alábbi táblázat szerint. Tájékoztatásképpen, figyelembe véve a költségvetési hiányra vonatkozó rezilienciacélú védintézkedést is, a strukturális elsődleges egyenlegnek a kiigazítási időszak végén (2028) legalább a GDP –0,1 %-át kell kitennie. A költségvetési hiányra vonatkozó rezilienciacélú védintézkedés azonban nem követelmény Lettország számára, amely jogosult technikai információkra.

1. táblázat: A Bizottság által Lettország nyújtott technikai információk

A kiigazítási időszak utolsó éve	2028
A strukturális elsődleges egyenleg minimumértéke (a GDP %-ában), a költségvetési hiányra vonatkozó rezilienciacélú védintézkedés nélküli forgatókönyv	–1,3
Csak tájékoztatásul: A strukturális elsődleges egyenleg minimumértéke (a GDP %-ában), a költségvetési hiányra vonatkozó rezilienciacélú védintézkedést magában foglaló forgatókönyv	–0,1

Forrás: a Bizottság számítása.

Lettország és a Bizottság az (EU) 2024/1263 rendelet 12. cikkével összhangban 2024 szeptemberében szakértői szintű párbeszédet folytatott. A párbeszéd középpontjában a Lettország által tervezett nettó kiadási pálya és az annak alapjául szolgáló feltételezések (különösen a potenciális kibocsátás és a kamatlábak), továbbá az európai szemeszter keretében azonosított fő kihívásokra, valamint a méltányos zöld és digitális átállással, a társadalmi és gazdasági rezilienciával, az energiabiztonsággal és a védelmi képességek kiépítésével kapcsolatos közös uniós prioritásokra reagáló reformok és beruházások tervezett megvalósítása álltak.

Lettország – az általa a tervében szolgáltatott információk szerint – az (EU) 2024/1263 rendelet 11. cikkének (3) bekezdésével és 36. cikke (1) bekezdésének c) pontjával összhangban 2024 szeptemberében arról számolt be, hogy konzultációt folytatott a szociális partnerekkel és más érdekelt felekkel, többek között a Munkaadók Szervezeteinek Szövetségével, a Szabad Szakszervezetek Szövetségével, valamint a Helyi és Regionális Önkormányzatok Szövetségével. A Lettország által szolgáltatott információk szerint az ülés központi témája az volt, hogy Lettország miként tervezi végrehajtani az országspecifikus ajánlásokat és a közös uniós prioritásokat, különös tekintettel az adópolitikára, az oktatásra és az egészségügyre.

2024 júniusában a Költségvetési Fegyelmi Tanács (Lettország független költségvetési intézménye) jóváhagyta a 2024–2028-as középtávú költségvetési keretet alátámasztó makrogazdasági előrejelzést, elismerve, hogy a Pénzügyminisztérium által benyújtott makrogazdasági előrejelzés összességében prudens, és a tényleges gazdasági fejleményeket tükrözi. Októberben a Költségvetési Fegyelmi Tanács véleményt adott ki a 2025–2028-as középtávú költségvetési keretről, a 2025. évi költségvetésről és a középtávú költségvetési-

[7] Az (EU) 2024/1263 rendelet 8. cikkében meghatározott, a költségvetési hiányra vonatkozó rezilienciacélú védintézkedés megállapítja, hogy a strukturális elsődleges egyenleg éves javulása a GDP 0,4 százalékpontja (vagy a kiigazítási időszak meghosszabbítása esetén 0,25 százalékpontja), amíg a strukturális hiány a GDP 1,5 %-a alá nem csökken.

strukturális tervről. A tanács arra a következtetésre jutott, hogy bár a 2024. évi költségvetési előrejelzésekhez és a 2025. évi költségvetés elkészítéséhez naprakész nemzeti költségvetési adatokat használtak, az ez év júniusában jóváhagyott makrogazdasági előrejelzést nem vizsgálták felül, ezért az nem vette figyelembe a referenciaértékek felülvizsgálatának eredményét és a legújabb gazdasági tendenciákat. A Költségvetési Fegyelmi Tanács ugyanakkor elismerte, hogy a középtávú költségvetési-strukturális terv költségvetési pályája megfelel az (EU) 2024/1263 rendelet feltételeinek (a Bizottság technikai információi).

Egyéb kapcsolódó eljárások

Lettország október 15-én benyújtotta 2025-re vonatkozó költségvetésiterv-javaslatát. A Bizottság [2024. november 26-án] véleményt[8] fogadott el erről a költségvetésiterv-javaslatról.

A Tanács 2024. október 21-én az európai szemeszter keretében több országspecifikus ajánlást[9] intézett Lettországhoz.

A TERV ÖSSZEFOGLALÁSA ÉS A BIZOTTSÁG ÁLTALI ÉRTÉKELÉSE

Az (EU) 2024/1263 rendelet 16. cikkével összhangban a Bizottság a következőképpen értékelte a tervet:

Háttér: makrogazdasági és költségvetési helyzet és kilátások

Lettországban 2023-ban 1,7 %-kal nőtt a gazdasági tevékenység, ami a beruházásoknak és a közkiadásoknak tudható be. Az Európai Bizottság 2024. őszi előrejelzése szerint a gazdaság 2024-ben várhatóan stagnálni fog a gyenge magánfogyasztás és beruházások következtében, illetve az erős állami fogyasztás ellenére. A reál-GDP 2025-ben várhatóan 1 %-kal, 2026-ban pedig 2,1 %-kal nő, mivel a magánberuházások és a beruházások szintje várhatóan helyreáll. 2026-ban az export várhatóan ugyancsak fellendül. Az előrejelzés időszakában (azaz 2024–2026-ban) Lettországban a potenciális GDP-növekedés a 2024-es visszaesést követően a várakozások szerint 2026-ban 1,5 %-ra emelkedik. A munkanélküliségi ráta 2023-ban 6,6 % volt, és a Bizottság előrejelzése szerint 2024-ben 6,7 %, 2025-ben 6,7 % és 2026-ban 6,5 % lesz. Az infláció (GDP-deflátor) az előrejelzések szerint a 2023. évi 9,1 %-ról 2024-ben 1,2 %-ra csökken, majd 2025-ben és 2026-ban egyaránt 2,2 % lesz.

A költségvetési helyzet alakulását illetően Lettország 2023. évi államháztartási hiánya a GDP 2,4 %-ának felelt meg. A mutató értéke az Európai Bizottság 2024. őszi előrejelzése szerint 2024-ben a GDP 2,8 %-a lesz, majd 2025-ben a GDP 3,2 %-ára nő és 2026-ban – változatlan szakpolitikát feltételezve – 3,2 %-on marad. Az Európai Bizottság 2024. őszi előrejelzésében figyelembe vette Lettország 2025-re vonatkozó költségvetés-tervezetét, amelyet a kormány októberben terjesztett a nemzeti parlament elé. Az államadósság 2023 végén a GDP 45,0 %-át tette ki. Az Európai Bizottság 2024. őszi előrejelzése szerint az adósságráta 2024 végére várhatóan a GDP 48,1 %-ára emelkedik. A mutató értéke az előrejelzés szerint 2025 végére a GDP 50,3 %-ára nő, 2026 végére pedig a GDP 51,6 %-ának megfelelő mértékű lesz. Költségvetési előrejelzésében a Bizottság a középtávú tervekben szereplő kötelezettségvállalások közül csak azokat veszi figyelembe, amelyeket hitelt érdemlően bejelentett és kellő részletességgel meghatározott konkrét szakpolitikai intézkedések támasztanak alá.

A tervben szereplő nettó kiadási pálya és főbb makrogazdasági feltételezések

[8] A Bizottság véleménye Lettország költségvetésiterv-javaslatáról, 2024.11.26., C(2024)9060 final.

[9] A Tanács ajánlása Lettország gazdaság-, költségvetési, foglalkoztatás- és strukturális politikájáról. (Még nem tették közzé.)

Lettország nemzeti középtávú költségvetési-strukturális terve a 2025–2028-as időszakra vonatkozik, és négy évre szóló költségvetési kiigazítást irányoz elő.

A terv tartalmazza az (EU) 2024/1263 rendelet 13. cikkében előírt valamennyi információt. A középtávú költségvetési-strukturális tervekre és az elért eredményekről szóló éves jelentésekre vonatkozó tájékoztatási követelményekről szóló, a tagállamoknak szóló, a Hivatalos Lapban 2024. június 21-én közzétett iránymutatással ellentétben a terv nem tartalmaz 7c. és 7d. táblázatot. Ezek a táblázatok azonban nem elengedhetetlenek a lett terv értékeléséhez.

Lettország a tervben kötelezettséget vállal a 2. táblázatban feltüntetett nettó kiadási pálya végrehajtására, ami 2025-től 2028-ig a nettó kiadások évi 4,1 %-os átlagos növekedését jelenti. A technikai információk (lineáris kiigazítási pályát feltételezve) összhangban vannak a nettó kiadásoknak a kiigazítási időszak (2025–2028) során történő átlagos 3,7 %-os növekedésével. A tervben vállalt nettó kiadási pálya a jelentés szerint a GDP –1,3 %-ának megfelelő strukturális elsődleges egyenleget eredményez a kiigazítási időszak végén (2028). Ez megegyezik a strukturális elsődleges egyenlegnek a Bizottság által a 2024. június 21-i technikai információkban megadott, a 2028. évi GDP –1,3 %-át kitevő minimális szintjével[10]. A terv azzal számol, hogy a potenciális GDP-növekedés (a 2024. évi 2,2 %-ról) 2025-ben 2,1 %-ra, majd 2028-ra 0,9 %-ra csökken. Emellett a terv arra számít, hogy a GDP-deflátor a kiigazítási időszakban (2025–2028) stabilan 2,5 %-on marad.

2. táblázat: A Lettország tervében szereplő nettó kiadási pálya és főbb feltételezések

	2024	2025	2026	2027	2028	Átlag a terv érvényességi időszakában (2025–2028)
A nettó kiadások növekedése (éves, %)	9,1	5,9	3,6	3,4	3,3	4,1
A nettó kiadások növekedése (kumulálva, a 2023-as bázisévtől, %)	9,1	15,5	19,7	23,8	27,9	n.a.
Potenciális GDP-növekedés (%)	2,2	2,1	1,2	0,9	0,9	1,3
Infláció (GDP-deflátor) (%)	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5

Forrás: Lettország középtávú költségvetési-strukturális terve és a Bizottság számításai.

A tervben foglalt nettó kiadási kötelezettségvállalások államadósságra gyakorolt hatásai

Ha a tervben vállalt nettó kiadási pálya és az alapul szolgáló feltételezések megvalósulnak, az államadósság a terv szerint a 2024. évi 45,8 %-ról a kiigazítási időszak végére (2028) fokozatosan a GDP 50,8 %-ára növekedne, amint az a következő táblázatban is szerepel. A kiigazítást követően középtávon (azaz 2038-ig) az adósságráta a terv szerint várhatóan fokozatosan tovább nő, és 2038-ra eléri a GDP 59,9 %-át.

[10] A költségvetési hiányra vonatkozó rezilienciacélú védintézkedés nélküli forgatókönyv esetén.

3. táblázat: Az államadósság és az államháztartási egyenleg alakulása Lettország tervében

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Államadósság (a GDP %-ában)	43,6	45,8	47,5	48,5	49,7	50,8	59,9
Államháztartási egyenleg (a GDP %-ában)	–2,2	–2,6	–2,9	–2,9	–2,9	–2,9	–2,9

Forrás: Lettország középtávú költségvetési-strukturális terve

A terv értelmében tehát az államadósság középtávon a Szerződésben a GDP 60 %-ában meghatározott referenciaérték alatt maradna. Ezért a tervben foglalt szakpolitikai kötelezettségvállalások és makrogazdasági feltételezések alapján a tervben előterjesztett nettó kiadási pálya eleget tesz az (EU) 2024/1263 rendelet 16. cikkének (2) bekezdésében az államadósságra vonatkozóan előírt kritériumnak.

A tervben foglalt nettó kiadási kötelezettségvállalások államháztartási egyenlegre gyakorolt hatásai

A tervben foglalt nettó kiadási pálya és feltételezések alapján a GDP-arányos államháztartási hiány a kiigazítási időszak során minden évben 2,9 %-on marad. A terv értelmében tehát az államháztartási egyenleg a kiigazítási időszak végén (2028) nem lépné túl a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket. Emellett a kiigazítási időszakot követő tíz évben (azaz 2038-ig) a költségvetési hiány nem lépné túl a GDP 3 %-át, hanem éppen a hiány referenciaértéke alatt maradna. Ezért a tervben foglalt szakpolitikai kötelezettségvállalások és makrogazdasági feltételezések alapján a tervben előterjesztett nettó kiadási pálya eleget tesz az (EU) 2024/1263 rendelet 16. cikkének (2) bekezdésében a költségvetési hiányra vonatkozóan előírt kritériumnak.

A tervben foglalt makrogazdasági feltételezések

A terv olyan feltételezéseken alapul, amelyek eltérnek a Bizottság Lettországnak 2024. június 21-én továbbított feltételezéseitől. A terv hat változó esetében alkalmaz eltérő feltételezéseket, nevezetesen a 2024-es kiindulási helyzet esetében (a strukturális elsődleges egyenleg, a potenciális GDP-növekedés, a tényleges GDP-növekedés, az adósságok nominális implicit kamatlába, az SFA-tételek és a GDP-deflátor növekedése). Az eltérések gondos értékelésére van szükség, különösen mivel a tervben szereplő átlagos nettó kiadásnövekedés magasabb a technikai információkban foglalt átlagos növekedésnél.

Az alábbiakban felsoroljuk a nettó kiadások átlagos növekedésére legjelentősebb hatást gyakorló eltéréseket, az egyes eltérések önmagukban történő értékelésével együtt.

> A terv 2024-ben a GDP –0,8 %-ának megfelelő kezdeti strukturális elsődleges költségvetési egyenleget feltételez, amely 0,6 százalékponttal magasabb, mint a 2024. június 21-i technikai információkban feltételezett, a GDP –1,4 %-ának megfelelő strukturális elsődleges egyenleg, és 0,7 százalékponttal magasabb az Európai Bizottság 2024. őszi előrejelzéséhez képest. Ez hozzájárul ahhoz, hogy a kiigazítási időszakban a nettó kiadások átlagos növekedése a Bizottság feltételezéseihez képest magasabb legyen.

A 2024-es jobb költségvetési pozíció a terv alábbi feltételezéseit tükrözi:

alacsonyabb államháztartási hiány. A tervnek az aktualizált költségvetési kiadásokra és a magasabb nem adójellegű bevételekre vonatkozó feltételezései összhangban vannak az Európai Bizottság 2024. őszi előrejelzésével, míg a 2024. évi adóbevételekre vonatkozó feltételezések optimistának tűnnek.

a gazdaság rosszabb konjunkturális helyzete. A terv 2024. évi magasabb potenciális GDP-növekedésre vonatkozó feltételezése nincs összhangban a közös adósságfenntarthatósági elemzési kerettel, míg a 2024. évi tényleges GDP-növekedés lefelé történő korrigálása és a 2025-től kezdődő reál- és potenciáliskibocsátás-növekedésre vonatkozó feltételezések összhangban vannak azzal.

magasabb kamatfizetések. A tervnek a magasabb implicit nominális kamatlábra vonatkozó feltételezései a nemzeti hatóságok frissebb értékelésén alapulnak, és összhangban vannak az Európai Bizottság 2024. őszi előrejelzésével.

Összességében a tervben szereplő, a 2024-es kiindulási pont javulására vonatkozó, nem kellően indokolt feltételezéseket a 2025-től kezdődően alkalmazott közös adósságfenntarthatósági elemzési keretnek megfelelő feltételezések ellensúlyozzák. A fennmaradó eltérések nem gyakorolnak jelentős hatást a nettó kiadások átlagos növekedésére a Bizottság feltételezéseihez képest. Ez azt jelenti, hogy a tervben szereplő nettó kiadási pálya és a technikai információk közötti eltérést a feltételezések közötti eltérések magyarázzák, amelyek összességében elfogadhatók. Ezen értékelés alapján a terv megfelel az (EU) 2024/1263 rendelet 13. cikkének b) pontja szerinti követelménynek. A Bizottság a nettó kiadási pályának való megfelelés jövőbeli értékelése során figyelembe fogja venni a terv feltételezéseinek fenti értékelését.

A terv szerinti költségvetési stratégia

A tervben foglalt indikatív költségvetési stratégia szerint a nettó kiadásokra vonatkozó kötelezettségvállalásokat kiadási és diszkrecionális bevételi intézkedések révén fogják végrehajtani. A bevételi oldalon a diszkrecionális intézkedések magukban foglalják a munkát terhelő adók 2025-től kezdődő felülvizsgálatát, különösen a személyijövedelemadó-kulcsok felfelé történő módosítását, valamint a nem adóköteles jövedelmek növelését és horizontális alkalmazását. Mivel ezek a bevételi intézkedések negatív költségvetési hatással járnak, a kormány a következőket javasolta: a rendkívüli nyereségre kivetett adó 2025-től; a szerzett jövedelem után beszedett nyugdíjjárulékok 1 százalékpontjának a tőkefedezetiből az állami nyugdíjba való átcsoportosítása; valamint egyéb kompenzációs intézkedések, beleértve a különböző termékcsoportokra vonatkozó jövedékiadó-mértékek felfelé történő módosítását, valamint a magán- és cégautókra vonatkozó adókulcsok növelését. A kiadási oldalon a kiadásnövelő diszkrecionális intézkedések főként a belső és külső biztonság megerősítésére irányulnak, beleértve a belső biztonsági szolgálatok kapacitását (ideértve a javadalmazás növelését), a kiberbiztonságot, a lőszerek és egyéni felszerelések beszerzését, valamint az Ukrajnának nyújtott katonai támogatást és az ukrán polgári lakosság támogatását Lettországban. A kiadáscsökkentő intézkedések közé tartozik az állami szektorban a javadalmazás növekedésének korlátozása, az árukra és szolgáltatásokra fordított kiadások csökkentése az ágazati minisztériumokban, a fizetésekre és beruházásokra fordított önkormányzati kiadások felülvizsgálata, valamint az államháztartáshoz tartozó vállalatok kiadásainak felülvizsgálata. Az elfogadandó szakpolitikai intézkedések meghatározását meg kell erősíteni vagy ki kell igazítani, valamint számszerűsíteni kell az éves költségvetésekben. A tervben szereplő indikatív költségvetési stratégia végrehajtásával kapcsolatban továbbra is vannak kockázatok. Ezek egyes diszkrecionális bevételi intézkedések vártnál alacsonyabb

költségvetési hatásából, valamint a növekvő védelmi kiadási igényekből erednek, amelyek mindegyike további diszkrecionális bevételi intézkedéseket vagy a kiadások visszafogását teheti szükségessé. A 2025-re vonatkozó költségvetésiterv-javaslat meghatározza azokat a szakpolitikai intézkedéseket, amelyek révén a nettó kiadásokra vonatkozó kötelezettségvállalás teljesíthető[11].

A tervben szereplő azon reform- és beruházási törekvések, amelyek az európai szemeszter keretében azonosított fő kihívásokra reagálnak és az Unió közös prioritásait kezelik

A terv ismerteti az európai szemeszter keretében – különösen az országspecifikus ajánlásokban – azonosított fő kihívások kezelésére, valamint az EU közös prioritásainak érvényesítésére irányuló reformokkal és beruházásokkal kapcsolatos szakpolitikai szándékokat. A terv több mint 130, az EU közös prioritásaira irányuló reformot és beruházást tartalmaz, amelyek közül több mint 40-hez a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, több mint 50-hez pedig a kohéziós politikai alapok biztosítanak pénzügyi támogatást.

A méltányos zöld és digitális átállás közös prioritását, többek között az (EU) 2021/1119 rendeletben meghatározott éghajlat-politikai célkitűzéseket illetően a terv az olyan szakpolitikai irányvonalak alá csoportosított intézkedések széles körű listáját tartalmazza, mint a körforgásos gazdaságra való átállás, az oktatás és a készségek, a beruházások előmozdítása, a közlekedés fenntarthatósága és a digitális infrastruktúra. A tervben foglalt reformok és beruházások célja a körforgásos gazdaságra való átállás és a fenntartható erőforrás-gazdálkodás előmozdításáról szóló, 2024-ben kiadott, a fenntartható közlekedésre vonatkozó, 2020-ban és 2019-ben kiadott, a zöld és digitális készségekbe történő beruházásokról szóló, 2024-ben és 2023-ban kiadott, a digitális szolgáltatásokról és infrastruktúráról – többek között a régiókban – szóló, 2022-ben, 2020-ban és 2019-ben kiadott, valamint a beruházásokkal kapcsolatos gazdaságpolitikának a zöld és digitális átállás támogatása érdekében a kutatásra és innovációra történő összpontosításáról szóló, 2023-ban, 2022-ben, 2020-ban és 2019-ben kiadott országspecifikus ajánlások végrehajtása. A zöld átállás prioritásának a beruházások ösztönzése, az energiahatékonyság javítása és a megújuló energiaforrások végső fogyasztáson belüli részarányának növelése révén történő támogatására irányuló intézkedéseket a nemzeti energia- és klímaterv tartalmazza.

A társadalmi és gazdasági reziliencia közös prioritását, többek között a szociális jogok európai pillérét illetően a terv az olyan szakpolitikai terület alá csoportosított intézkedések széles körű listáját tartalmazza, mint a szociális védelem és biztonság, az egészségügy, az oktatás és a készségek, a foglalkoztatáspolitika, a beruházások előmozdítása és a lakhatás elérhetősége. A tervben foglalt reformok és beruházások célja a szociális védelem megfelelőségének, többek között a nyugdíjaknak, az egészségügyi ellátás hozzáférhetőségének, rezilienciájának, megfizethetőségének és minőségének, az oktatás – különösen a szakképzés – minőségének a munkaerőpiachoz szükséges készségek biztosítása érdekében történő javítására irányuló, 2024-ben, 2023-ban, 2022-ben, 2020-ban, 2019-ben kiadott országspecifikus ajánlások végrehajtása; a munkaerőpiaci részvétel javítására irányuló, 2024-ben, 2019-ben és 2020-ban kiadott országspecifikus ajánlások végrehajtása; az innovációra és a finanszírozáshoz való hozzáférésre irányuló beruházások előmozdításáról szóló, 2024-ben, 2023-ban, 2022-ben, 2020-ban és 2019-ben, valamint a megfizethető és szociális lakhatás biztosításának növeléséről szóló, 2019-ben kiadott országspecifikus ajánlások végrehajtása.

Az energiabiztonság közös prioritását illetően a terv egy sor olyan intézkedést tartalmaz, amelyek célja az ország fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségének csökkentése, az

[11] A Bizottság véleménye Lettország költségvetésiterv-javaslatáról, 2024.11.26., C(2024)9060 final.

energiahatékonyság előmozdítása, a megújuló energia alkalmazása, és mindenekelőtt villamosenergia-rendszerének a kontinentális európai hálózattal való szinkronizálásának befejezése, amelyet az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz támogat. Ezek az intézkedések az energia és energiahatékonyság szakpolitikai irányvonalába tartoznak. Emellett a tervben foglalt reformok és beruházások célja a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség csökkentésére és a megújuló energiaforrások elterjedésének felgyorsítására irányuló, 2024-ben, 2023-ban, 2022-ben és 2020-ban kiadott, az energetikai infrastruktúra és hálózatok megerősítésére irányuló, 2022-ben és 2019-ben kiadott, az energiahatékonyság javítására irányuló, 2023-ban, 2022-ben és 2019-ben kiadott, valamint az ellátásbiztonság növelésére és az uniós villamosenergia-hálózattal való szinkronizálás folytatására irányuló, 2023-ban és 2022-ben kiadott országspecifikus ajánlások végrehajtása.

A védelmi képességek közös prioritását illetően a terv a nemzeti fegyveres erőkhöz kapcsolódó intézkedéscsomag kidolgozására irányuló szándékot fogalmaz meg, amelynek elsődleges célja az országot fenyegető veszélyek elleni küzdelem és a polgári lakosság védelmének biztosítása.

Emellett a terv az EU közös prioritásain túlmutató egyéb szakpolitikai intézkedéseket is tartalmaz. Az adópolitikára vonatkozó szakpolitikai irányvonal keretében az intézkedések célja az adózás kiterjesztéséről szóló, 2024-ben, 2023-ban, 2022-ben és 2019-ben kiadott országspecifikus ajánlások végrehajtása az alacsony és közepes keresetűek adóterheinek csökkentése, valamint az adófizetés és az adószabályok betartásának javítása révén. A közszféra hatékonyságára vonatkozó szakpolitikai irányvonal keretében a terv a közszektor elszámoltathatóságának és hatékonyságának megerősítéséről szóló, 2019-ben kiadott országspecifikus ajánlás végrehajtását célzó intézkedéseket tartalmaz, például az állami tulajdonú és önkormányzati vállalkozások irányításának javítását célzó reformokat, valamint az összeférhetetlenség megelőzését, amely a helyreállítási és rezilienciaépítési tervben szerepel. Az üzleti környezet javítását célzó, 2024-ben kiadott országspecifikus ajánlás végrehajtása érdekében a terv reformokat tartalmaz a bürokratikus akadályok azonosítására és felszámolására, az ingatlanfejlesztés adminisztratív terheinek csökkentésére, a bankszektor piacfelügyeletére és – a helyreállítási és rezilienciaépítési terv támogatásával – a vállalkozásnyilvántartás korszerűsítésére.

A terv információval szolgál a kohéziós politikai alapokkal és Lettország helyreállítási és rezilienciaépítési tervével mutatott következetességről és – egyes területek esetében – a kiegészítő jellegről. A terv megfelelően hivatkozik a helyreállítási és rezilienciaépítési tervben és a kohéziós politikai programban foglalt intézkedésekre, valamint a különböző finanszírozási forrásokra. A terv hivatkozik továbbá a különböző finanszírozási források elhatárolására és egymást kiegészítő jellegére is.

A terv áttekintést nyújt Lettországnak az EU közös prioritásokkal kapcsolatos közberuházási igényeiről. A teljes beruházási igény mintegy 15,5 milliárd EUR-t tesz ki, és a 2025–2028-as időszakot fedi le. A Lettország által a méltányos zöld átállás és a digitális átalakulás – az (EU) 2021/1119 rendeletben meghatározott éghajlat-politikai célkitűzésekkel összhangban történő – támogatása érdekében azonosított beruházási igények közé tartozik például többek között a rigai és liepajai kikötő digitalizációja és korszerűsítése, a fenntartható közlekedés, az épületek energiahatékonysága, a villamosenergia- és hőtermelés, a közigazgatás digitalizációja, a víz- és szennyvízgazdálkodás, valamint a leromlott állapotú ökoszisztémák helyreállítása mind a szárazföldi, mind a tengeri területeken, 6,6 milliárd EUR teljes beruházási igénnyel. A társadalmi és gazdasági reziliencia közös prioritását, többek között a szociális jogok európai pillérét illetően Lettország 3,9 milliárd EUR beruházási igényt azonosított, például a rigai kikötőben a Rail Baltica vasúti összeköttetéssel rendelkező nagyléptékű, multimodális ipari és

logisztikai park, az utakba történő beruházások, a felsőoktatás, az innováció, a kutatás és a készségfejlesztés támogatása, valamint a szociális védelem megfelelőségének javítása tekintetében. Az energiabiztonság közös prioritását illetően Lettország terve 2,9 milliárd EUR beruházási igényt határoz meg, beleértve például egy tengeri szélerőműpark-terminál létrehozását a ventspilsi kikötőben, a Liepaja, Salacgriva és Roja kikötőibe történő beruházásokat, a hálózatoknak a kontinentális európai villamosenergia-hálózattal való szinkronizálását, az Incukalns föld alatti gáztároló korszerűsítését, valamint a nagy kapacitású erőművekben alkalmazott tárolási megoldásokba történő beruházásokat. A védelmi képességek növelése érdekében Lettország terve 2,2 milliárd EUR beruházási igényt határoz meg például óvóhelyek helyreállítására és építésére, új katasztrófavédelmi központok építésére, valamint a belügyi szolgálatok reagálási képességének megerősítését szolgáló infrastruktúra fejlesztésére, Riga, Liepaja és Ventspils kikötőiben a tengeri biztonsági és védelmi képességek javítására, valamint a nemzeti fegyveres erők által végrehajtandó intézkedéscsomagra.

A Bizottság következtetése az értékelés alapján

Összességében a Bizottság úgy véli, hogy Lettország terve eleget tesz az (EU) 2024/1263 rendelet követelményeinek.

ZÁRÓ KÖVETKEZTETÉS

Helyénvaló, hogy a Tanács az (EU) 2024/1263 rendelet 17. cikkével összhangban a tervben foglalt nettó kiadási pályát javasolja a Lettországnak címzett ajánlásában,

AJÁNLJA, hogy Lettország:

1. Biztosítsa, hogy a nettó kiadások növekedése ne haladja meg az ezen ajánlás I. mellékletében meghatározott felső határokat.

A Tanács emellett felkéri Lettországot, hogy biztosítsa az európai szemeszter keretében – különösen az országspecifikus ajánlásokban – azonosított fő kihívások kezelését, valamint a közös uniós prioritások érvényesítését célzó reformok és beruházások végrehajtását.

I. MELLÉKLET

A nettó kiadások maximális növekedési rátája
(éves és kumulált növekedési ráták)
LETTORSZÁG

Év		2025	2026	2027	2028
Növekedési ráta (%)	Éves	5,9	3,6	3,4	3,3
	Kumulált (*)	15,5	19,7	23,8	27,9

(*) A kumulált növekedési ráták a [2023-as] bázisév alapján kerültek kiszámításra.

Kelt Strasbourgban, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök